СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 286. Джерзи Ситі, Н. Дж., субота, 7. грудня, 1929. VOL. XXXVII. No. 286. Jersey City, N. J., Saturday, December 7, 1929. THREE CENTS.

БИЗНЕСМЕНИ ЗАПОВІДАЮТЬ ДОБРІ ЧАСИ

400 НАЙБІЛЬШИХ БИЗНЕСМЕНІВ АМЕРИКИ РАДЯТЬ НАД ЕКОНОМІЧНИМ ПІДНЕСЕННЄМ КРАЮ. ВСІ ВОНИ НАСТРОЄНІ ОПТИМІСТИЧНО ЩОДО ЕКОНОМІЧНИХ ВИГЛЯДІВ НА БУДУЧЕ.

ВАШИНҐТОН, 6 грудня. — Президент Гувер говорив учора до 400 представників промислу, торговлі й фінансів, котрих запрошено до Вашингтону на наради, щоби зліквідувати лихі економічні наслідки недавного краху на біржі.

Президент підніс у своїй промові, що треба відтягнути капітал від спекуляції, а притягнути його до промислу й торговлі. Треба розпочати негайно ратункову акцію, а вона полягає в тім, що треба ділати й знайти заняття для безробітних.

Бизнесмени витали президента дуже сердечно. Всі вони, вислухавши ріжних статистичних звітів, ствердили, що нема найменшої причини для якоїсь паніки, бо Америка стоїть перед часами, які принесуть ще більший добробут, ніж був досі. Самі публичні будови, до яких приступає уряд і стейти, дадуть заняття для 600,000 безробітних. Бизнесмени рішили вибрати з своїх рядів постійну Економічну Раду, яка пильнуватиме того, щоби не допускати до економічних кріз краю.

БИРД БАЧИВ НОВЕ ГІРСЬКЕ ПАСМО.

ЛИТЛ АМЕРИКА (Антарктика), 6 грудня. — Полярний дослідник Бирд вибрався у дальшу дорогу, щоби розслідити простори, де повстають ті хвилі, що розносять бурі. Подорож та дуже небезпечна ізза бурей і нерозслідженого терену. Бирд подає, що побачив серед лету довге пасмо високих гір, які досі не були знані.

СТИМСОН НЕ ВІДПОВІДАЄ СОВІТАМ.

ВАШИНҐТОН, 6 грудня. — Секретар стейту Стимсон задоволений, що совіти залишили воєнні кроки в Манджурії й не думає відповідати на їх ноту, в якій вони уважають американську інтервенцію в справі війни в Манджурії за неприязний крок.

З „КРИЗМУС" ДАРУНКАМИ НЕ ДОБРЕ.

НЮ ЙОРК, 6 грудня. — Вол Стріт звик був виплачувати кождого року своїм робітникам на Різдво бонус у формі подвійної місячної платні за грудень. Цього року того не буде, бо фірми мали великі втрати через крах на біржі. Та якісь презенти таки рішилися дати, але менші ніж минулими літами.

ХВАЛЯТЬ ГУВЕРА.

ЗА ТЕ, ЩО ГОТОВ ЗАБРАТИ АМЕРИКАНСЬКИХ МАРИНАРІВ З НІКАРАҐВИ І ГАЙТІ.

БУЕНОС АЙРЕС, 6 грудня. — Часопис „Ля Пренза" критикує в дуже острий спосіб мілітаристичну політику бувшого президента Кулиджа, котрий був тої думки, що то небо віддало Злученим Державам опіку над державами Полудневої Америки. Часопис підносить, що президент Гувер, як видно з його останньої промови в конґресі, є проти військової інтервенції з боку Злучених Держав і заявляється за усуненням американських військ з Нікараґви й Гайті. За те, каже часопис, заслугує Гувер на велику похвалу.

МОНКАДА ХОЧЕ ГРОШЕЙ ВІД АМЕРИКИ.

МАНАҐВА (Нікараґва), 6 грудня. — Президент Нікараґви Монкада звернувся до американського уряду з просьбою за дальші кредити на розбудову доріг та инші видатки, яких порожна державна каса не в силі покрити.

КІНЕЦЬ МІЛІТАРИСТИЧНІЙ КЛІЦІ.

НОВИЙ МЕКСИКАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ НЕ Є ВІЙСЬКОВОЮ ЛЮДИНОЮ.

ҐЮСТОН (Тексас), 6 грудня. — Тут витали Ортиза Рубія, нововибраного мексиканського президента, котрий приїхав до стейтів на відпочинок. Ґенерал Тревіно, витаючи Рубія, підніс, що його вибір означає, що мексиканський нарід вже покінчив з військовими кліками і віддав провід держави в руки цивільної людини, інжиніра.

СТАН ОБЛОГИ В ГАЙТІ.

ПОРТ О ПРЕНС (Гайті), 6 грудня. — Полковник Ричард Катс, командант американської маринарки, яка тут стоїть залогою, проголосив воєнний стан зприводу страйку робітників цілового уряду та студентських і робітничих демонстрацій.

ЗАЛІЗНИЧНИКИ ВИХОДЯТЬ НА СТРАЙК.

МЕКСИКО СИТІ, 6 грудня. — Робітники компанії „Мексикен Рейлвей" виходять на страйк. Компанія та находиться в руках британських капіталістів. Президент Хіль береться посередничити, бо страйк наніс би велику шкоду краеви.

ЗАСУДИВ ТОГО, ЩО КУПУЄ ГОРІВКУ.

МОНТҐОМЕРІ (Алабама), 6 грудня. — Найвищий суд стейту Алабами затвердив вирок, яким покарано Джіма Джімрайта за те, що він купував горівку. У вироці сказано, що хто купує в недозволений спосіб горівку, підлягає такій самій карі, як і той, що продає.

НАЗНАЧЕННЯ НОВИХ ПОСЛІВ.

ВАШИНҐТОН, 6 грудня. — Президент Гувер назначив сімох нових представників до держав Полудневої Америки. Всі назначені володіють мовами тих країв, до яких їх висилають.

ОБОВЯЗКИ АМБАСАДОРА.

НЮ ЙОРК, 6 грудня. — Волтер Е. Едж, новоіменований американський амбасадор до Франції, говорив про обовязки амбасадора нових часів. Він підніс, що теперішні амбасадори мають розвязувати головно економічні проблеми, а те завдання можуть виконувати легко, сидячи при столику.

РЕКОРД УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ.

До цього часу після війни на західних землях України найбільшого числа видань книжок звичайно досягли календарі. Але й їх видавали та продавали від 3 до 5 тисяч. Але в цьому році видавництво „Народня Справа" видало календар „Золотий Колос". Зпочатку було видрукувано 10,000 примірників його, але коли не вистарчило, то довелося знову друкувати. Тепер уже друкується сорокова тисяча цього календаря й невідомо, чи вистарчить і цього, щоби задовольнити вимоги читачів.

КОМУНІСТИЧНА БРЕХНЯ.

Краєва ґазета „Рада", що цілковито стоїть на плятформі москвофільського комунізму, від довшого часу веде в краю кампанію проти „Просвіти", „Рідної Школи" та взагалі проти українських національних організацій та інституцій. Тепер инша краєва преса викриває цілу низку перекручувань, неправди, та оголошення таких „фактів", яких у дійсности не було, чого допускається „Рада".

ГРАБУЮТЬ КОЛЬОНІСТІВ.

До Німеччини прибувають все нові ґрупи біженців Німців-кольоністів. Вони нарікають на те, що большевики ґрабують у них майно та гроші в Москві, а що там не забрали чекісти, то решту пограбували „таваріщі" при переході кольоністів німецького кордону. Всі прибуваючі мають страшно змучений та хоровитий вигляд. Є багато дітей, які вперше за кілька місяців дістали по склянці молока, коли перейшли на німецьку землю.

„ЛИШЕ" 12 ОСІБ РОЗСТРІЛЯНО.

Большевицькі ґазети повідомляють, що 31 жовтня розстріляно „лише" 12 осіб. Людожерні большевицькі газети кажуть, що це дуже мало в одному дні.

ХОТІВ ВИГРАТИ.

Жуцька (Буковина) цукроварня вислала свойого урядника Вільгельма Філлека до Мамалиґи, щоби він там виплатив садівникам буряків 150,000 леїв. Філлек зайшов там до ресторану і запустився ґрати в карти. Тому, що програв 137,000 левів, то не мав вже чим виплачувати й вернувся до Чернівців, не навертаючися вже до фабрики. Цукроварня зробила донос до поліції, яка заарештувала Філлека й відставила його до поліційної вязниці.

СТАТИСТИКА ПОЛЬСЬКОЇ АРМІЇ.

„Дзеннік Людови" з дня 1. XI. ц. р. містить статистику польської армії. Польська армія має 17,905 офіцирів, між якими є 38 ґенералів дивізій, 81 ґенералів бриґади, 476 полковників, 875 підполковників, 2,468 майорів, 5,900 капітанів, 6,550 поручників і 1,417 підпоручників. Підофіцирів є в польськім війську 32,500, а вся ця скількість офіцирів та підофіцирів обчислена для контиґенту рядовиків у числі 210,966 осіб. Армія поділена на 30 дивізій, а кошти вдержання тої армії виносять 837,216,226 зол. у цьому році, цебто 25 міліонів більше ніж минулого року.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ І МУЗИКА НА РАДІО.

У неділю, дня 8-го грудня, в год. 2.45 хв. зполудня із стації WAAT в Джерзи Ситі мужеський хор „Товариства Українських Дяковчителів" нюйорського округа виконає слідуючу програму: 1) Гайворонського: **За рідний край.** 2) Копка: **До України.** 3) Матюка: **Не згасайте, ясні зорі.** 4) Вербицького: **Цвітка молить.** 5) Гайворонського: **Ганусь моя** (Лемківська пісня). 6) Гайворонського: **Готуй мені зброю.**

Професор ВАСИЛЬ ЄМЕЦЬ на запрошення впорядчиків української радіо-години ласкаво згодився відограти пару річей на БАНДУРІ, складаючи тим привіт Українцям з нагоди приїзду до Америки.

ЩУРІ ТІКАЮТЬ З КОРАБЛЯ.

Лідер чеських комуністів і член III-го інтернаціоналу Шмераль, котрий для більшої комуністичної сили навіть одружився з сестрою Сталіна, тепер приїхав зі своєю родиною до Чехословаччини. Він говорить, що становище комуністичної влади, особливо тепер, коли Сталін хворіє, стало надзвичайно тяжке. Тому Шмераль уже не думає вертатися до Росії, а думає залишитися на все в Европі. Отак один комуністичний щур тікає з російського комуністичного корабля, бо щось недоброго зачуває.

БОМБА ЗНИЩИЛА ПОСТЕРУНОК ПОЛІЦІЇ В ПІДГОРОДИЩУ, ПОВ. БІБРКА.

Незнані люде кинули в ночі бомбу до мешкання, в якому міститься постерунок. Бомба вибухла з такою силою, що знищила все знаряддя в хаті і вирвала навіть рами віконні.

ФАБРИКА ФАЛЬШИВИХ ГРОШЕЙ У ЛОДЗІ.

В Катовицях арештовано кілька осіб за фальшування польських грошей, а слідство виявило, що арештовані особи мають свою фабрику грошей у Лодзі. В тім же місті при ревізії в домах арештованих найдено форми для відливу грошей та великі суми готової валюти.

„МАЛОРОСІЙСКАЯ ЗАПЕКАНКА".

Між Харковом і Москвою вивязалася „дипльоматична війна" ізза горілки. На лікерах, які продає держава, Москва наклеює наліпки „Малоросійская запеканка", „Малоросійский спотикач" і т. д. „Національне" серце харківських большевиків від цього заболіло й вони протестують проти такого страшного „порушення прав" радянської України, домагаючися, щоб називати свою горілку „українською". Але Москва не піддається, бо вже багато видруковано таких наліпок і не можна державі завдавати шкоди ізза „малоросійських" сантиментів. Тим більше, що в головах московських пияків усе ще кріпко сидить „малоросійська" горілка, а не яка инша. Комічний, але характеристичний випадок, як українські комуністи боронять „національних прав" Українців саме там, де не треба.

Вся справа, на думку харківських „українських" комуністів, полагає в тому, яка буде зроблена Москвою наліпка на її кольоніяльну політику в „Малоросії".

„ҐАРАЗДИ" ВОЛИНСЬКОГО СЕЛА.

В селі Кілковичі, повіту луцького, сушила селянка Ващукова коноплі в печі. Нещастя хотіло, що саме в той час, коли вона вийшла, коноплі загорілись, а дим удушив троє дітей, що лишилися зачинені в хаті. Коли Ващукова вернула до хати, застала троє трупів. — В селі Невільно, цьогож повіту, повісилася 23-літна дівчина Текля Грибівська. Причини самогубства досі не збагнули. — Другий випадок самогубства мав місце в селі Юридику, кремянецького повіту. Самогубниця Марія Павловська напилася карболевої есенції.

ПІДПАЛИ.

На фільварку Зубра під Львовом підпалив хтось стодолу і дві стирти сіна, що були власністю львівського маґістрату. — В селі Комаровій, сокальського повіту, згоріло чотири стирти збіжа, власности Маріяна Кучинського. — В селі Потуричі згоріли теж 4 стирти збіжа, власности Дідушицького. — В Чернихові, пов. Рудки, повстав пожар в господарських забудованнях Михайла Качановського. Стодола зі збіжем і стайня з інвентарем згоріли до тла. — В Романові, повіту Бібрка, згоріло дві стирти сіна, власности Потоцького.

БЕЗРОБІТТЯ В ПОЛЬЩІ.

В часі від 26 жовтня до 4 листопада нараховано 93,800 безробітних у Польщі. В порівнанню з вереснем, число безробітних зросло на 3,319 осіб.

АНТИРЕЛІҐІЙНИЙ ФІЛЬМ.

Радянські фабрики фільмів приготовляють новий фільм „Опюм", який має тенденцію антирелігійної пропаґанди. В цьому фільмі ціла акція буде доказом, що релігія це опюм для пролетаріяту, а цілий ряд сцен того фільму представляє духовенство як ворогів революції та народу. Між героями того фільму зображено і патріярха Тихона та багато інших визначних осіб з духовенства, що начебто стояли на чолі антибольшевицького руху. Цілий фільм буде ілюстрацією до слів Карла Маркса: „Релігія, то опюм для народу".

СУМНІ ВІСТКИ З УКРАЇНИ.

Радянська ґазета „Комуніст", яка виходить у Харкові, пише, що тепер по українських селах трапляється щораз більше випадків, що селяне вбивають комуністичних діячів і міліціянтів (радянських поліцаїв). „Комуніст" подає такі випадки з останніх днів: Коло Бердичева замордував хтось дописувача ґазети „Радянське Село" („селькора" — сільського кореспондента) Блуакова. В Діновську напали на постерунок поліції і замордували трох поліцаїв. В Лучинянку під Могилевом убили голову місцевої комуни та підпалили комуністичне господарство, яке згоріло разом із зібраним збіжжам. В прилуцькій окрузі підпалили кілька складів з реквірованим збіжжам. Під Пришином повісили двох комуністів у лісі. В селі Горлиці коло Батурина застрілив хтось крізь вікно голову сільської ради, Токиша. Ці випадки дають добре свідоцтво, як почуваються українські селяне під комуністичною владою, насланою з Москви.

ЗАСІДАННЯ ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ РОСПОЧАЛОСЯ СПОКІЙНО

УРЯД ЗБОЙКОТУВАВ ПРОМОВУ ДАШИНСЬКОГО. МОЖЛИВЕ ПОВАЛЕННЯ УРЯДУ. БОЇ ПОЛІЦІЇ З КОМУНІСТИЧНОЮ ДЕМОНСТРАЦІЄЮ.

ВАРШАВА (Польща), 6. грудня. — Вчора розпочав свої засідання сойм. Відкриття й перший день засідань пройшли спокійно. Відкриваючи сойм, маршал Дашинський виголосив доволі довгу, але зрівноважену й спокійну промову. Він підніс, що сойм має радити докладно над піднесенням фінансового стану держави та над зміцненням конституції держави в напрямку більшої придатности її до управління державою.

Негайно по промові Дашинського на галю увійшов міністер фінансів Матушевський, який виголосив довгу промову в справу бюджету. Ніхто инший з міністрів у соймі не появився. У своїй промові Матушевський особливо багато спинився над фінансовою політикою бувшого міністра Чеховича, боронючи його.

По промові Матушевського виступив соціяліст Недзялковський, який досить стримано критикував діяльність уряду та закликав сойм до ухвали недовіря урядови. Його пропозицію підтримала ліва та права опозиція, а тому треба чекати скорого уступлення польського уряду. Думають, що на місце теперішнього премієра-міністра Світальського буде покликаний Матушевський, який досить добре пописався своєю останньою промовою в соймі. Але все буде залежати від Пілсудського.

Величезні натовпи народу зібралися були перед відкриттям сойму біля його будинку, очевидно сподіваючись бурхливих подій, але їм прийшлося розходитись розчарованими. Лише ґрупа комуністів, яких 300 душ, зробила демонстрацію. Між комуністами та поліцією вивязалася бійка. Поліція револьверовими стрілами розігнала демонстрантів, убивши одного з них та кількох поранивши.

НА ШЛЯХУ ДО МИРА.

КИТАЙЦІ ЗНОВУ ПЕРЕРІШИЛИ СВОЮ ПОСТАНОВУ Й ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ГОЛОВНІ ВИМОГИ РОСІЇ.

МУКДЕН (Манджурія), 6. грудня. — Після першого рішення не погоджуватися на призначення управителем Східно-Китайської залізниці Ємшанова та помічника його Айсмонта, мукденське правительство змінило своє рішення й постановило не ставити перепон до призачення їх на бувші їх становища. Китайський управитель залізниці вже зрезиґнував, щоби звільнити місце для Ємшанова.

Тепер залишилися лише деякі дрібні розходження між китайськими та російськими пропозиціями, тому можна чекати скорого осягнення порозуміння.

ПОВСТАННЯ ПОШИРЮЄТЬСЯ.

ШАНҐАЙ (Китай), 6. грудня. — Нанкінське правительство Кай Шека знайшлося в надзвичайно критичному становищу, бо на сторону повстанців перейшло ще 30 тиясч урядових військ. Ознаки дальшого розкладу правительственної армії все зростають.

ПЕРША ВІЗИТА ПАПІ.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ І КОРОЛЕВА ВІДВІДАЛИ У ВАТИКАНІ ПАПУ.

РИМ (Італія), 6. грудня. — Перший раз в історії італійський король переступив поріг ватиканської брами. Сталося це в наслідок останнього порозуміння між папою та Італією. Короля з королею приняв папа в своїй престольній салі.

При вході до салі королівської родини папа сидів на свойому троні, але негайно встав і пішов їм на зустріч. Король і королева, клякнувши, поцілували папський перстень. Папа запросив їх сісти поруч з ним на спеціяльно приготованих для цього випадку тронах. Цією візитою остаточно закінчується справа примирення між Ватиканом та Італією.

БЕЗСИЛІСТЬ ПАКТУ КЕЛОҐА.

РОСІЯ ПОКАЗАЛА ВСЮ НЕПРИДАТНІСТЬ ДО РЕАЛЬНОГО ЖИТТЯ ЦЬОГО ТВОРУ АМЕРИКАНСЬКОГО СЕКРЕТАРЯ СТЕЙТУ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 6. грудня. — В колах Ліґи Націй тепер заклопотані тим, що відповідь Росії на заклик Америки, додержуватися пакту Келоґа, завдала страшний удар цьому договорові. Ця відповідь показала всю безсилість договору про виключення війни як способу полагоджування міжнародніх конфліктів.

Вся біда в тому, що не зазначено, хто й якими силами мусить пильнувати, щоби держави, які підписали договір Келоґа, додержувалися його. Тепер прихильники цього пакту думають, що треба зробити якісь додатки до нього, щоби він таки мав реальне значіння й силу.

НАПАДАЮТЬ НА АМЕРИКУ.

МОСКВА (СССР), 6. грудня. — Пригадка Росії про необхідність дотримуватися підписаного нею пакту Келоґа викликала велику аґітацію большевиків проти Злучених Держав. Вся комуністична преса обвинувачує Америку в мілітаризмі, імперіялізмі та в бажанню диктувати свою волю Росії.

Одночасно відбуваються ріжні збори протестів проти втручання Злучених Держав у справи Росії й ухвалюються відповідні протестаційні резолюції. По всій Росії тепер ведеться жвава аґітація проти Америки, як проти ворога радянської влади.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDFD 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СВЯТО ОБЄДНАННЯ

Зі звітів, які надходять з ріжних українських кольоній в Америці, виходить, що сьогорічне Листопадове Свято випало надсподівано гарно, бо ще краще, як ті, які святковано минулого року зприводу десятиліття відродження державности Західної України. Та щоби на будуче те державне свято стало ще більш популярним, доводиться нам звернути увагу на один момент. Є ще такі місцевости, які з ріжних причин не можуть спромогтися на концерт і влаштовують віча в память Першого Листопада. На ті віча приходять тоді ріжні елементи не ради свята, а на те, щоби плюгавити наші визвольні змагання. Ріжні московські наймити українсько-большевицького видання дозволяють собі при таких нагодах на виступи, які обурюють до живого всяку культурну людину, а не то почування Українця, відчуваючого трагедію і велич, що так тісно звязані з Першим Листопадом. От недавно случилося, що такий московський наймит дозволив собі заперечити публично факт, що українські стрільці вивісили 1 листопада 1918 року синьо-жовтий прапор на львівськім ратуші. Для нього цей факт був видумкою української буржуазії.

Річ ясна, що ми не думаємо узагальнювати тої події, яка мала місце в малій, незорганізованій місцевости, бож в инших місцевостях такого московського наймита провчилиб так, що він вже більше не показавсяби на українськім національнім святі. Нам тільки доводиться звернути увагу наших громадян на ту обставину, що Перший Листопад є не тільки святом нашої державности, але й українським днем Завішення Зброї. Так, в той день треба нам, Українцям, припинити взаїмну боротьбу й коли хто не може на тім святі сказати щось захоплюючого, бадьорого й взнеслого, так хай мовчить. Мовчанкою вшановує культурний світ память погибших у світовій війні, що наложили головами в тім переконанню, що гинуть за святу й велику справу. Бо так гинули Німці, Французи, Англійці, Американці і т. д. ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД — ЦЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО, НА ЯКІМ ВІДДАЮТЬ ПОШАНУ ЖИВУЧІ УКРАЇНЦІ ТИМ ПОГИБШИМ УКРАЇНЦЯМ, КОТРІ НАЛОЖИЛИ ГОЛОВАМИ ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ. У ТІЙ ПОШАНІ ДЛЯ ПОГИБШИХ МИ МУСИМО ОБЄДНАТИСЯ, БО ІНАКШЕ МИ НЕ Є УКРАЇНЦІ Й НЕ ЛЮДЕ. Досить маємо віч і дискусій, де цілий рік можемо виступати як люде партійні, де можемо себе взаїмно обвинувачувати і критикувати. На святі Першого Листопада треба за те забути, а пригадати собі раз в рік, в один день, що ми одної землі діти, що ми зійшлися на свято тому, щоби склонити свої голови перед маєстатом своєї держави і тими, що погибли в її обороні.

Б. Дніпрянський.

ПРОБЛЄМА ПАНЕВРОПЕЙСЬКОЇ СПІЛКИ ТА УКРАЇНА

Остання европейська війна, яка причинилася до величезної господарської руїни в Европі, а також налякала европейську буржуазію примарою соціяльної революції, примусила навіть імперіялістів ріжних держав триматися більш обережної зовнішної політики та по можливости уникати таких конфліктів, які безпосередно приводять до збройної боротьби. Тому навіть ці ґрупи за останні роки почали принайменше **на словах** прихильно ставитись до ідеї розброєння та заборони війни, як засобу вирішення ріжних міжнародніх антаґонізмів. А що **Ліга Націй поволі перетворилася у знаряддя деяких великих держав,** які нині являються панами світа, то в певних колах зявилася цікава ґадка: замісць сучасної Ліґи Націй утворити кілька (панеропейську, панамериканську і т. д.) таких ліґ, а вже останні і малиб утворити всесвітню. Автори цього пляну уважають, що існування кількох десятків европейських держав, які одгородилися одна від другої високим муром та витрачають на охорону своїх кордонів величезні гроші, не тільки затримує розвиток світового господарства, а головне унеможливлює бажаний зріст продукційних сил усіх европейських країн, як також послаблює самозахист Европи супроти наступу Злучених Держав. Тому вони висловлюються за скасування митних кордонів та обєднання европейських держав у панeвропейську спілку. При таких, мовляв, умовах зникнуть підстави для зброєння, а всякі конфлікти та господарські антаґонізми можна буде розвязувати мирним способом через особливий орґан паневропейської спілки, в якому будуть репрезентовані всі европейські держави. Прихильники цього проєкту посилаються на те, що вже й нині існує чимало міжнародних трестів та картелів, які мирно вирішують ріжні господарські справи в европейському масштабі.

Тимчасом ця ідея паневропейської спілки має успіх переважно в тих державах, які знаходяться нині у тяжкому становищі, тоді як **пануючі нації світу,** а також навіть ті, що не мають своїх кольоній, але недавно відновили свою державність та бажають її зміцнити, **поставились до паневропейського руху з явною резервою.** Мовляв, це музика будуччини, а покищо нам і за сучасних обставин ведеться не зле. Отже нічого ризикувати інтересами націй в імя непевної утопійної будуччини. І мабуть мають рацію, бо за останні роки мито не тільки все підноситься, а запроваджують його навіть такі держави, як Злучені Держави та Анґлія, які раніше трималися вільного торгу; бо розвиток капіталізму за останні століття не тільки не сприяв обєднання держав, а навпаки, неминуче **викликав розпад колишніх великих держав на національні організми.** Так хіба за останні століття та за наших часів не загинули такі великі держави, як Еспанія, Австро-Угорщина, Туреччина та Росія, що витворилися ще за умов февдалізму та торгового капіталу? Або хіба не загрожує така доля навіть Франції та Анґлії, не зважаючи на їх досить обережну політику в кольоніях та півкольоніях? І рівночасно з цим ми бачимо, як на руїнах колишніх велитнів утворюються нові національні держави, як великі (Італія, Німеччина) так і малі (Болгарія, Альбанія, Латвія, Естонія).

Ці факти звичайно не свідчать про цілковиту неможливість обєднання европейських держав у певну спілку або кілька спілок. Проте нині такі проєкти мають переважно ідеольоґічне значіння та являються лише певним ґаслом будуччини. І справді европейські соціялістичні партії теж висловлюються за утворення в майбутньому европейської соціялістичної спілки держав, яка має бути етапом до світової. Так само і комуністи провадять аґітацію за світову спілку совітських републик та за утворення европейської (власне за поширення кордонів сучасного совітського Союзу). Проте ми уважаємо необхідним підкреслити, що до цих утопій та ілюзій українські патріоти повинні ставитись з належною резервою, бо нинішні проєкти „Паневропи" зовсім не узгляднюють інтересів української нації. Крім того нам не слід ніколи забувати, що це може статися лише **в досить далекій будуччині** й тоді, коли буде уможливлений господарський та культурний розвиток усіх націй на підставі того здорового націоналізму, який не буде базуватися на поневоленні та визискові малих або відсталих націй. До цього часу українська нація; здобувши незалежну державність, зможе утворити свою високу культуру та до максімума розвинути власні продукційні сили. Бо не треба забувати, що за всякого ладу та при найкращих майбутніх міжнародніх відносинах промислові і культурні нації матимуть переваґу над хліборобськими та відсталими. А з практики совітської диктатури на Україні ми добре знаємо, як неукраїнські міста визискують українські села. Отже за час самостійної української державности ми повинні досягнути того, щоб українська нація опанувала наші міста та перетворила їх на центри української культури, а крім того нам необхідно так розвинути нашу промисловість, щоб вона принаймні задовольняла потреби української нації. Цебто **без господарського унезалежнення українська нація і в далекій будуччині буде стояти перед загрозою відогравати другорядну ролю у майбутній міжнародній спілці.**

(Кінець буде).

НА ТЕМИ ДНЯ.

„КОМУ СЛУЖИТЬ ПАНІ КИСІЛЕВСЬКА".

Під таким заголовком канадійська комуністична ґазета „Робітниця" в 23. числі висипалася з великою статею.

„Робітниця" приходить до переконання, що пані Кисілевська служить „міжнародному капіталови".

На якій основі приходить „Робітниця" до такого переконання? Редактор „Робітниці" пише:

„На всіх мітінґах Кисілевської патріотичні діячі та й сама пані Кисілевська багато кричали про потребу обєднаного фронту проти большевиків та про потребу визволення України з московського ярма".

Се для редактора „Робітниці" доказ, що пані Кисілевська служить міжнародному капіталови, бо проти міжнародного капіталу бореться Москва.

РАБ ЗНАЄ ТІЛЬКИ СЛУЖБУ ПАНАМ.

Є се типічне розумовання раба. Йому в голові не може поміститися, як може бути людина, яка нікому не служить. Він бачить з одного боку одного пана, Москву, з другого боку, инчого пана, міжнародний капітал. Хто не служить Москві, той на його думку мусить служити міжнародньому капіталови.

РАБ НЕ РОЗУМІЄ СЛУЖБИ САМОМУ СОБІ.

Раб не може собі навіть уявити, що попри Москву й попри міжнародній капітал є ще український нарід. Сього рода думка не може навіть на хвилю прийти в голову редакції „Робітниці". Бо раб усе видить пана, а ніколи не видить себе самого чи свого. Він розуміє ціле існовання тільки в службі другому. Служби собі самому він не вважає за життя. Для раба суть життя в служенню чужому.

РАБ НЕ СПИРАЄТЬСЯ НА СВОЇ СИЛИ.

Раб кепкує собі з українських патріотів, котрі голосять засаду спиратися на власні сили. Бо раб ніколи не спирався на власні сили. Раб якраз тому рабом, що він усе спирається на сили чужі, свого пана, чи се міжнародний капітал, чи Варшава, чи Москва. Раб згори зрікся засади спертися на власні сили. Йому всякий, що радить самопоміч, виглядає смішним чоловіком.

КРИТИКА ПАНІ КИСІЛЕВСЬКОЇ.

Редактор „Робітниці" ірипується на паню Кисілевську та хотівби піднести критику, звернену проти сенаторки за її розмови з американськими ґазетярами, як на доказ, що пані Кисілевська справді служить міжнародному капіталови.

Паню Кисілевську критикували не за те, що служить міжнародному чи польському капіталови чи кому там. Таких закидів пані Кисілевській ніхто з людий, що шанує своє слово, навіть не думав ставити. Пані Кисілевська українська письменниця й українська громадянська діячка. Вона за своє життя зробила більше для українського народа, як „Робітниця" коли навіть думає зробити.

Паню Кисілевську критиковано тільки за те, що в своїх розмовах з американськими ґазетярами вона не проявила тої самої дбайливости, осторожности, завзяття й відданости для української справи, як вона проявляла в инчих своїх виступах. Сенаторці закидувано не те, що вона служить чужим силам, але що вона служить українській справі не найкраще. Їй закидувано не злу волю, але похибку. Вона служить свому народови, хоч не все вміло, а не міжнародному капіталови, як каже „Робітниця", ані не Москві, якій служить „Робітниця".

Се все відоме добре читачам „Свободи", але коли „Робітниця" така темна, що того не хоче або не може бачити, то її писанини треба вжити, аби вияснити тим, яким впоєне довгою московською та польською неволею рабство не дозволяє в світі бачити українського народа, а тільки московських або польських панів.

ХЛОПСЬКИЙ РОЗУМ

(Індійська казка).

В малому селі жив купець. Одного разу вибрався він до міста за ґрудкою та по дорозі стрінув селянина з цього самого села. Він ішов теж до міста, бо мав сплатити довг за це, що позичив ще його прадід. За 50 літ колишній довг 100 рупій виріс до 1,000 рупій.

Засмучений ішов селянин, роздумуючи, якби йому оминути зворот довгу.

— Де йдете, Шодрі? — спитав купець, — мабуть до банкира, щоби сплатити рату?

— Ах, так! — відповів селянин. — Щож маю робити? Мій прадід позичив 100 рупій, які наросли в десятеро. 1,000 рупій цеж маєток!...

— Навіщо ламати вам собі голову. Краще балакаймо про щось веселішого.

— Маєте рацію — розказуйте веселі річі, але тільки під одною умовою: нехай ніхто не сумнівається в правді оповідання другого, хочаб були це не знати які неможливости. Колиж котрий з нас перечитиме другому, програє заклад і мусить заплатити 1,000 рупій.

— Гаразд! — відповів купець. — Тепер я зачинаю: „Мій прадід був одним з найбагатших купців. Ще яко молодий купець поїхав зі 100 кораблями до Китаю, там доробився великого майна й дукою вернувся до рідного краю. З собою привіз багато дорогоцінностей. Між іншими був там золотий образок поганського божка, який мав чудну прикмету: він кожному предсказував майбутність. Багато приятелів приходили до мого прадіда. Між іншим був теж ваш прадід, та почав питатися цього образка: Які люде наймудріші на світі? Купці... А які найдурніші? Хлопи. А котрий буде найдурнішим у моїй родині? Шодрі! — відказав образок.

Це було імя нашого селянина. Однак селянин відповів: „Ви кажете правду"... хоч слова купця розлютили його дуже.

— Вість про чудний образ розширилася далеко. Почув про це король і покликав мойого прадіда на президента міністрів. Довго справував цей уряд мій прадід, а по його смерти заняв цей уряд мій дідо. Одного разу він дуже обидив короля і цей казав кинути його до дикого слона. Колиж слон побачив мойого діда, підняв його трубою і посадив його собі на хребет. Король прохав прощення у діда і покликав його знову до уряду. По смерти діда став президентом мій батько, але він волів бути купцем. Ізза своєї справности заробив він велике майно та поїхав у світову подорож. Одного разу якась муха бреніла йому біля вуха. Батько попрохав її ввічливо, щоб не докучала йому.

— О, чемний чоловіче, ти дуже врадував мене, мушу зробити тобі за це услугу.

По цих словах муха розкрила писочок і мій батько побачив в її животі велику палату зі щирого золота. При вікні сиділа чудова дівчина, а перед брамою палати стояв хлоп, який насильно добувався до брами, а був це твій батько. Мій батько не міг цього стерпіти, скочив до живота мухи, щоб охоронити дівчину від хлопа. Зпочатку було зовсім темно, але коли зовсім призвичаївся до темноти, побачив палату й дівчину, скоренько побіг і вибив хлопа, так, що цей дрожачи прохав помилування. Пополудні оженився мій батько з княжною і замешкав у гарній палаті, а твого батька поставив на варті, де він мусів сторожити як день, так ніч. Тут і я прийшов на світ. Коли мені було 15 літ, почав падати гарячий, мов кипяток дощ. В цьому дощі стопилася палата і довкруги нас повстав океан кипячої води. Струя пірвала нас і занесла на беріг.

— Ну, щож, ви маєте рацію, — сказав хлоп.

— Колиж ми оглянулися, побачили, що опинились у якійсь кухні, в котрій здивовано гляділа на нас куховарка.

Ми пробували пояснити їй, що ми не є ніякі мухи, лише живі люде.

— Гарні люде! — закричала вона: — вискочили з кітла і так налякали мене!

Ми прохали вибачення, бо не по своїй охоті попали в котел; 15 років мешкали ми в животі мухи, в прегарній палаті.

— Ага! — промовила куховарка, — тепер пригадую собі, як перед 15 хвилями вкусила мене муха, я здушила її й кинула в котел, не знаючи, що ви були у ній із своїм замком.

— Люба пані, — сказав їй батько — тепер можемо пояснити собі, що наших 15 літ було ваших 15 хвилин. Отже я в 15 хвилях набрав стільки сили й величини. Тепер маю 25 літ, але справді лише 10 літ.

— Чомуж, те все є правдою, — завважав хлоп.

— Як вийшли ми з живота мухи, побачили, що находимося в зовсім іншій околиці. Мій батько заложив тут склеп, а я помагав йому в роботі. Моїй матері зашкодило тутешне підсоння і вона померла; батько з журби теж помер. По його смерти перебрав я його інтерес і знаєте, до якого розцвіту довів його. Ось така моя історія; тепер оповідайте ви свою.

— Ваше оповідання зовсім правдиве, а тепер послухайте моєї історії, яка теж є зовсім правдива. Мій прадід був гарним та найрозумніщим, найінтелігентніщим чоловіком у селі. Всі його дуже любили. Бідним помагав, а загніваних єднав. Король дуже цінив його й засипав почестями. Він був страшенно сильний. І так одного разу наше село навістив голод. Ні краплі дощу не впало з неба, так що всі стави, криниці й потоки повисихали. Не стало поживи; худоба гинула. Коли побачив це мій дід, скликав людей і сказав: „Любі браття, я піддам вам один проект, який зовсім певно виратує вас з біди. Віддайте мені всі поля на пів року; я їх управлятиму, а побачите, що будемо мати гарні жнива". Селяне згодилися. Мій прадід взявся сейчас до діла; одним замахом узяв село на свою голову.

— Чудесно, чудесно, — замітив купець.

— З селом на голові йшов він з місця до місця в пошукуванню за водою. Якщо побачив дощ, підставляв своє село і так наповняв його водою. Пів року тревали ці лови за дощем. Жнива були надзвичайні: пшениця й кукурудза сягали майже до неба. А кожде зерно пшениці було велике, як ваша голова. Цілими юрбами спішили люде купувати збіжжа в мойого прадіда.

Міжтим доходили вони вже до міста, а хлоп докінчував оповідання.

— Ваш прадід жив у тих часах дуже бідно. Мій прадід змилувався над ним і дав йому місце збіжевого купця.

— Ви кажете правду, — пробурмотів купець.

— Цілими днями мусів важити зерно, а коли все попродали, ваш прадід попав у велику нужку. Мій батько позичив йому тоді з доброго серця 100 рупій.

Тимчасом підійшли вони вже під хату банкира. Хлоп перепросив купця на хвилину, щоб докінчити історії.

— Ну, і ваш прадід (це сказав хлоп голосно, так, щоби банкир чув) — не віддав цього довгу, ані ваш дід, ані ваш батько.

Купець: Ви кажете правду.

Хлоп: І ви теж цього довгу не віддали, а тих 100 рупій за 50 літ в дорозі відсотків виросли до 1,000 рупій. Отже ви винні мені 1,000 рупій.

Купець: Ви... ви... кажете правду...

Хлоп: Я передав цей довг мойому банкирови. Будьте так добрі і віддайте їх йому як найскорше, щоб я цим не потрібував журитися.

Купець стояв, мов поражений громом. Він не міг відпиратися, бо признав свій довг в присутности третього. Колиб заперечив хлопови правдивости його оповідання, мусів би дати йому теж 1,000 рупій правом закладу; колиж не заперечив, мусів заплатити їх банкирови.

В кождому разі виграв хитрий селянин.

З тяжким серцем витягнув купець калитку й заплатив хлопові 1,000 рупій.

— Бачите, — сказав хлоп при відході, — хто при кінці сміється, той сміється найкраще...

— Ви кажете правду, — відповів купець і повалився на землю.

З німецького переклала

Я. Мандюкова.

Пех. Два адвокати стрічаються на вулиці.

— Як тобі живеться? — питає один.

— Зле! Саме нині був я свідком, як авто переїхало прохожого. Ратункова стація забрала його та відвезла у шпиталь. Я взяв авто, гоню до шпиталю, щоби порозумітися з тим переїханим щодо переведення розправи за відшкодування й уяви собі... цей драб також адвокат!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПО СЕЛАХ КРАДУТЬ.

З надісланого до гром. М. Кузана листа з краю (село Літиня, повіт Дрогобич) виходить, що тепер по наших селах крадуть, бо інакше годі знайти способу, звідки дістати гроші на оплату ріжних польських драчок. Між иншим оповідається в листі про таку історію:

Зловили в нашім селі злодія і привели до суду. Злодій виправдувався, що мусів красти, бо нема як жити. Тоді суддя запитав, чому вкрав так богато, а злодій відповідає: „Та де там богато! Мені мало що з того осталось, бо треба було оплатити війта, присяжного й жандарма, щоб помагали красти".

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

В справі повідомлень Цензусового Бюра. Ще раз повідомляється громади, парохії і товариства, які надсилають нам далі повідомлення Цензусового Бюра в справі узгляднення української мови при переписі, що ці повідомлення годі передруковувати, бо вони всі однакові змістом. Доволі, коли одна така відповідь була поміщена, а це вже сталося.

Л. К., Форд Сіті, Па. Річ ясна, що коли яка церква є в злуці з Римом, мусить повинуватися канонічним правам римської церкви. Коли заключувано унію між Римом і українською православною церквою, то загарантовано українській уніятській церкві певні привілеї, які повинні мати таку саму силу як инші церковні закони (канони) римської церкви.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Концерт школи клясичних танків.

Свого часу велася у „Свободі" жива дискусія про те, чи маємо платити нашим концертовим силам за участь у народніх святах. Одні були за тим, щоби наші співаки чи инші мистці з обовязку віддавали свої здібности даром, инші були тої думки, що наші мистці також хочуть жити й їм належиться за труд платня. Якжеж Шикаго під тим оглядом? Ось послухайте.

Живе у нас гром. Максим Костелюк, бувший соліст-танцорист у Шикаго Сивік Опері. Він веде школу клясичних танків. Хто лише з шикагівських товариств запросить його до участи в якомусь народньому підприємстві, він не відмовить і даром служить добрій справі. За мого побуту в Шикаго просили його по кілька разів обі парохії, стрільці, ріжні злучені комітети й гр. Костелюк ні разу не відмовився даром віддати своє знання й поміч, щоб влаштувати концерт чи инше народне свято.

Народ це памятає й звичайно віддячується. Ось гром. Костелюк влаштував концерт клясичних танків зі своєю школою дня 17 м. м. Здавалося, що народ танками, ще й клясичними, це інтересується. Та помилявся той, хто так думав.

Велика саля Шопен-Скул була заповнена по береги. Приблизно прийшло 1,200 людей, щоби доказати своєю присутністю, що вони цінять працю школи гр. М. Костелюка, та хочуть бодай частинно відплатитися йому за його безкорисну поміч у ріжних народних підприємствах.

Доволі богата програма, зложена з 18 точок, була виконана у військовому порядку протягом 2 годин. Ніхто, як це звичайно буває, не почував себе умученим, кождий провів на концерті 2 години, заінтересований ним від початку до кінця. Концерт зачався прольоґом з опери „Паляччі", яку відспівав п. Костелюк. Голяндський танець виконала знаменито ґрупа наших дітей, учеників п. Костелюка. Мазурку виконав п. Костелюк з панною М. Коцур дуже добре, за що публика зареаґувала гучними оплесками. Грецьким танцем старої доби, який виконала панна Ольга Стецюк, авдиторія не могла налюбуватися. Згадана панночка показала себе дійсною артисткою, віддавшися тілом і душею в обійми старо-грецького танцю. З инших точок програми заслугує на увагу серенада Шуберта, перелицьована д-ром Скегаром на українську мову, яку виконав квартет в складі пань Цимбалист і Панамарев та панів Костелюка й Королишина. Крапелера клясичний танок „Ададжіо" виконали п. Костелюк і панна Хитра бездоганно. Орієнтальний й еспанський танки віддали дуже гарно панни О. Стецюк, М. Хитра й М. Коцур. Мали ми нагоду бачити також арґентинське танго. При кінці концерту віддограно ще „Волґа бовтмен" та вуличну катеринку. Цей виступ катеринки, яким ще нині в старім краю старці й каліки заробляють на кусок хліба, розвеселив народ, який під виливом клясичного танцю споважнів.

В програмі був також наш танок козак, якого публика найбільше очікувала. На жаль, не випав добре. Мали його відтанцювати наші діти в складі 4 хлопців і 4 дівчат, та замісць того виступив лише один хлопець, Данило Загайло. Музика грала що иншого, а хлопець не міг підібрати такту, закрутився кілька разів на сцені й зник. Публика була цим виступом розчарована, бо як можна було вивчити клясичних танків, то чому саме козак мав не вдатися? Наш танок повинен випасти як найкраще, про що повинен п. Костелюк на будуче подбати.

Поміж точками програми виступив з короткою промовою д-р Тарнавський. Він сконстатував, що на галі зібралося богато народу, від монархістів до комуністів включно, які прийшли, щоби віддати пошану танкови, як виховному ґімнастичному средству. Згадав за старих Запорожців, які танком працалися зі світом та йшли до славного київського монастиря Межигорського Спаса покутувати за гріхи, пошившися в черці. На тім концерт закінчився й публика вдоволена розійшлася домів.

С. Куропась.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Свято української державности.

Елизабетські Українці святкували дня 10 листопада Свято Першого Листопада. Свято розпочалося в церкві, де о. Кінаш відправив панахиду за поляглих героїв і виголосив патріотичну проповідь. По панахиді переведено збірку на інвалідів.

Вечером відбувся святочний концерт. Простора саля Українського Народного Дому була битком набита.

Свято розпочалося співом хору Т-ва „Боян". Потім сказав слово о. Кінаш, в якім підніс вагу такого видавництва, яке піддержує нашу традицію і память про Першого Листопада. Таким видавництвом є „Червона Калина" і її календарі, в яких повно споминів про світлі події нашої минувшини.

Слова ті тронули серця слухачів, бо підчас перерви розпродано в одну мить тих кількадесять календарів „Червоної Калини", які були до розпорядимости. З инших точок треба особливо піднести спів дітей. Вийшло їх на сцену велике число, а всі гарно вбрані, спокійні і розважні. Здавалося, що коли вони не розуміють може всього як слід, то певно відчувають добре значіння того великого національного свята.

По співі хору Т-ва „Боян" і співі та деклямаціях дітей можна було пізнати, що учитель Стефан Грабар доложив немало труду, щоби вивязатися зі свого завдання.

Співав рівнож і мужеський хор. А деклямували діти А. Матлаґа, Г. Пронак і М. Зелінка, а рівнож і старші: п-нни А. Луняк і М. Могила.

Виступали ще й діти української школи з Елизабетпорту.

Святочну промову виголосив д-р Мишуґа, звязуючи її з Першим Листопада 1918 року і з тим бойовим духом, який панує на наших землях ще й тепер, по 11 літах неволі й ляцького насильства.

Про допомогу нашим стрільцям-героям говорив гром. Роман Слободян. Враження тої промови найкраще пізнати по тім, що по ній переведено на салі збірку, яка принесла $92.70.

З концерту, панахиди і збірки прийшло разом $216.90, які вислано до краю через Обєднаннє.

Свято замкнув гром. Я. Красновський, висловивши загальну радість зприводу такого вдалого торжества. Відспівано народний гимн і свято закінчено.

Присутний.

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й.

Листопадове Свято.

Ще в 1923 р. заходами нюйорських громадян, а головно Січи ім. Богдана Хмельницького відбувалося перше величаве свято першого листопада. В ньому тоді взяло участь кілька тисяч Українців, котрі врядили похід-академію та святочний концерт. Те свято стало почином і взірцем для всіх наших громад в обходженню цього великого дня відродження української державности на Західних Землях. В цьому році наша асторійська громада постановила улаштувати подібне свято в себе.

Все було приготоване як слід. Комітет святочний виконав свої завдання як належиться. Але вже зі суботи на неділю 3-го листопада, коли мало відбутися це свято, падав густий осінний дощ, який не переставав і цілий день в неділю.

Та помимо слоти на означений час прибули запрошені орґанізації з Ню Йорку і Бруклина. Першою прибула Чорноморська Січ, дальше: Дністер, Січ ім. Б. Хмельницького, Просвіта, Бр. св. Володимира, Православна Громада, Школа при 106-тій вул., Горожанський Клюб з Бруклина та місцеві: Жіноча Громада, Бр. св. Миколая, Школа і Відділ Військовий.

На жаль, через дощ похід не відбувся. В 4-тій годині предсідатель громади, гр. Ст. Кривень, відкрив академію, яку провадив гр. П. Задорецький, а секретарювали гр. Ів. Драла й Ів. Кубарик.

Повстаннем з місць та одномінутовою мовчанкою вічевики віддали честь нашим героям, упавшим в боротьбі за волю свого народа.

Першим бесідником був гр. О. Ревюк, головний редактор „Свободи", який у своїй півтора-годинній промові зясував боротьбу і змагання нашого народу за свою державну незалежність. „Сьогоднішнього свята не може наш нарід святкувати на власній розчвертованій території: ані під большевиками, ані під Поляками, ані під Румунами, ані під Чехами — говорив бесідник. Роздерли вороги Україну, а нарід наш стараються обернути в рабів своїх. Та час вже недалекий, коли блакитно-золотий прапор замає тріюмфально над усіми українськими землями, злученими у Вільну, Соборну Українську Державу!"

Промову нагороджено грімкими оплесками.

Дуже гарне враження на присутніх зробила поява на сцені українського прапора з великими буквами „У. В. О.", який минулого року підчас кровавого святкування першого листопада у Львові повівав на вежі св. Юра.

Чотири Січовиків пішли з тим прапором між учасників віча, які зложили свої жертви на революційну боротьбу: 172 долярів. Гроші ці будуть вислані в призначене місце через Обєднання.

Другий з ряду забрав слово гр. К. Лисюк, широко звісний наш бизнесмен. Він у короткій та ясній своїй бесіді змалював історичні події на Великій Україні підчас будування Галицької Держави.

Перед і по скінченню віча відограла українська банда з Бейон, Н. Дж., український та американський гимни.

Щодо святочного концерту, то він відбувся гарно й урочисто, хоч людей було небогато ізза дощу.

Всі продукції українського хору з Ню Йорку та хору асторійських школярів під проводом гр. Т. Онуфрика випали знаменито. Соля пань М. Гребінецької та Е. Фенчинської як і гр. Ділова нагороджувала публика рясними оплесками. Скрипкові соля молодого М. Биндаса віддані уміло й викінчено. Піяністка п-на І. Скубівна вивязалась із своїх завдань як найкраще. Деклямацію виголосив М. Гаврилець добре і зрозуміло.

Святочну й дуже добре обдуману промову виголосив гр. Дм. Галичин з Ню Йорку. Вступне слово виголосив гр. П. Задорецький.

Асторійські громадяне дуже вдячні всім тим артистам, що безінтересовно причинились до звеличання цього концерту, бо хоч дощ дуже богато пошкодив, та такого свята Асторія ще не бачила.

Учасник.

ҐРУПА УКРАЇНСЬКИХ БАНДУРИСТІВ

Виступить на концертах: В СУБОТУ, 7-го ГРУДНЯ, в годині 8-мій вечером, в Українськім Робітничім Домі під числом 59 Вікон вул., Ньюарк, Н. Дж. В СУБОТУ, 14-го ГРУДНЯ, в годині 8-мій вечером, в Українськім Робітничім Домі під числом 214 Фултон вул., Елизабет, Н. Дж.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

На ріжні ціли.

Громадянин Іван Грабар, ґросерник у Джерзи Ситі, Н. Дж., відомий зі своєї жертволюбивости на ріжні потреби рідного краю, зложив $25 з нагоди Листопадових Днів і призначив їх як слідує: по $10 на боєвий фонд й інвалідів і $5 на Рідну Школу.

Жертву вислано до краю через Обєднання.

ШИКАГО, ІЛЛ.

З забави на інвалідів.

Дня 10 листопада відбулася забава в домі чесних громадян Пировичів зприводу 30-літних уродин п-ні Пирович. Гості гарно забавлялися до пізної ночі, але при забаві не забули і за наш поневолений край. Майже всі гості були члени У. Н. Союза, а тимсамим і щирі, жертволюбиві та патріотичні громадяни.

Збіркою занялися: гром. М. Саска й п-ні Ксеня Фоца.

Зібрано $25.25, які відослано до Обєднання з таким призначенням: $15.25 на Рідну Школу, а $10 на Дім Українських Інвалідів.

Жертвували по $2: Казимир і Катерина Пирович, Е. Дикович, М. Новаковський, а по $1: М. Саска, К. Фоца, А. Олешко, П. Щербатий, Й. Корджонак, І. Ковалишин, Г. Горинь, Р. Смук, Н. Косаревський, о. М. Кузьмак, Е. Дорош, Д. Ґенсьорський, Марія Білик, Ксеня Яремцьо, Мілька Сахно, Г. Олешко, Марія Пітула, Анна Сенів, Анна Лехів. Дрібними 25 центів. Разом $25.25.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ІЗЛИН, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 366, повідомляє всіх своїх місцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 7 грудня, точно в годині 7-ій вечер. у сторі Обоховського на Мазоні Евні. Уряд має здати справоздання за сей рік по чім наступить вибір уряду на 1930 рік. На річнім мітінґу будеться приймати до Товариства без вступного. Не явившийся член підпаде карі після ухвали товариства. — Петро Баховський, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє своїх членів і членкинь, що річні збори відбудуться в неділю, 8. грудня, в годині 1-ій пополудни, в льокали шкільним. Проситься всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Буде також вибір уряду на 1930 рік і роздача календарів по ціні 30 ц. за примірник. Довгуючих членів взивається вирівнати свої вкладки найпізніше до 20-го грудня, щоби контрольна комісія могла здати звіт при кінци сего місяця. — Птеро Огар, пр.; Михаїл Таршовський, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пресв. Тройці, від 203, повідомляє усіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 7 грудня, в годині точно 8-мій вечером, в гали Укр. Нар. Дому, 101 Grand St. Обовязком є всіх членів прибути на річний мітінґ, бо є важні справи, як також вибір уряду на 1930 рік. Не прибувший член платить 1 дол. а урядник 2 дол. кари. Будемо приймати нових членів без вступного. Проситься членів вписувати своїх дітей до У. Н. Союза. — Мих. Шипорш, предс.; Стефан Глушко, кас.; Николай Лемик, секр.

— То пані замовили собі гріб не біля чоловіка?

— А то бачите, пані, мій за життя страшно хропів. Чиж то можна знати, чи і небіщики не мають злих навичок?

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НАЙБІЛЬША КНИГАРНЯ В АМЕРИЦІ
„СВОБОДИ"
УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗУ
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Вартість Книгарні $18,612.75.
Пишіть по найновіший каталоґ книжок Книгарні Свободи.
"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.